

RIGSADVOKATEN

Januar 2008

J.nr. RA-2007-850-0059

Notat

om

frifindende domme i sager vedrørende skulderyår hos søer samt om indberetningsordning for straffesager mod landmænd mv.

1. Indledning

Ved brev af 8. juni 2007 orienterede Justitsministeriet Rigsadvokaten om, at justitsministeren under et samråd i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 6. juni 2007 besvarede de to følgende samrådspørgsmål om skulderyår hos svin. Spørgsmålene er sålydende:

Samrådspørgsmål BH: "Hvornår er ministeren blevet gjort opmærksom på, at der ikke gives bøder for forekomsten af skulderyår kategori 3 og 4, hvis disse skulderyår er helet".

Samrådspørgsmål BI: "Hvilke lovændringer vil ministeren gennemføre for at sikre, at landmænd straffes for at have ladet søer udvikle skulderyår af kategori 3 og 4, selv om disse sår efterfølgende heles?"

Justitsministeriet oplyste i brevet, at baggrunden for samrådspørgsmålene var en artikel i pressen, hvoraf det fremgik, at der skulle være sket frifindelse i ti sager, hvor der var rejst tiltale mod landmænd for overtrædelse af dyreværnsloven i forbindelse med levering af svin med skulderyår af grad 3 eller 4 til slagting.

På baggrund af ministerens besvarelse af nævnte samrådspørgsmål anmodede Justitsministeriet Rigsadvokaten om at indhente de ti domme, hvor der skete frifindelse, og i fællesskab med Fødevarestyrelsen se nærmere på grundlaget for frifindelserne, herunder om der i efterforskningen og under sageres behandling i retten er ting, der kunne være gjort bedre.

Justitsministeriet har endvidere anmodet om, at der efter drøftelse mellem Rigsadvokaten og Fødevarestyrelsen iværksættes en indberetningsordning, hvorefter alle strafferetlige afgørelser i sager mod landmænd for overtrædelse af dyreværnsloven indsendes til Fødevarestyrelsen.

Endelig har Justitsministeriet anført, at det vil være naturligt, at problemstillingen vedrørende gennemførelsen af straffesager om skulderyår hos svin drøftes nærmere i Rigsadvokatens fagudvalg vedrørende særlovskriminalitet.

Nedenfor redegøres for de tiltag mv., som Rigsadvokaten har iværksat i anledning af Justitsministeriets anmodninger, således at afsnit 3 og 4 beskriver de nævnte frifindende domme og drøftelserne med Fødevarestyrelsen i den anledning, mens afsnit 5 beskriver Fødevarestyrelsens forelæggelse af en række spørgsmål vedrørende skulderyår hos søer for Det Veterinære Sundhedsråd samt Det Veterinære Sundhedsråds besvarelse af henvendelsen. I afsnit 6 redegøres nærmere for iværksættelsen af

den tidligere anførte indberetningsordning. Afsnit 7 indeholder en kort gennemgang af de væsentligste konklusioner i dette notat.

2. Generelt om skuldersår

Ifølge Fødevarestyrelsen kan skuldersår hos svin sammenlignes med liggesår hos mennesker. Det er fortrinsvist søer, der får skuldersår, som er læsioner over skulderbladet. Sårene inddeles i fire grader. I de mildeste tilfælde – grad 1 – er der tale om overfladiske sår. I de alvorligste tilfælde – grad 4 – kan sårene være åbne ind til skulderknoglen.

Fødevarestyrelsen har i udtalelse af 6. juli 2006 til Fødevareregionerne tilkendegivet, at udvikling af skuldersår svarende til grad 4 er groft uforsvarlig behandling af dyr, samt at sådanne forhold skal anmeldes til politiet. Fødevarestyrelsen tilkendegav samtidig, at udvikling af skuldersår svarende til grad 3 er uforsvarlig behandling af dyr.

Ifølge Fødevarestyrelsens hjemmeside (www.foedevarestyrelsen.dk) var der i 2005, 2006 og 2007 henholdsvis 25, 337 og 132 politianmeldelser fra dyrlægekontrollen ved danske soslagterier vedrørende skuldersår af henholdsvis grad 3 og grad 4. Fødevarestyrelsen har anført, at man ikke har grundlag for at forklare, hvad der præcist er årsag til stigningen i antallet af anmeldelser fra 2005 til 2006. En forklaring kan dog være, at flere søer med skuldersår, som før ville være sendt til destruktion, forbliver i besætningen til sårene er helet, og derefter sendes til slagtning. En anden årsag kan være, at kontrollen på slagterierne er skærpet.

3. Indhentelse og referat af de frifindende domme

3.1. Indhentelse af de frifindende domme

Justitsministeriet oplyste i brev af 18. juni 2007 til Rigsadvokaten, at de omhandlede straffesager bygger på anmeldelser fra Fødevarestyrelsens embedsdyrlæger på slagterierne, hvorfor Fødevarestyrelsen formentlig ville kunne bistå med at fremskaffe de ti afgørelser, der var refereret til i pressen.

På baggrund heraf rettede Rigsadvokaten henvendelse til Fødevarestyrelsen med anmodning om at få tilsendt de frifindende domme.

Rigsadvokaten rettede endvidere telefonisk henvendelse til politiadvokaterne for særlov i samtlige politikredse (Københavns Politi undtaget) med henblik på at få tilsendt eventuelle andre frifindende domme vedrørende skuldersår på søer i perioden 2006-2007.

Rigsadvokaten har efterfølgende fra Fødevarestyrelsen samt politikredsene modtaget i alt syv frifindende domme. I samtlige disse syv sager har embedsdyrlægen/Fødevareregionen indgivet anmeldelse til politiet vedrørende overtrædelse af dyreværnsloven i forbindelse med, at der er konstateret skuldersår hos søer, der er leveret til slagtning.

Det har ikke været muligt at identificere de sidste tre domme, som ifølge pressen ligeledes skulle være endt med frifindelse.

3.2. Referat af de frifindende domme

Som tidligere nævnt er der i samtlige frifindende domme tale om sager, der er anmeldt af embedsdyrlægerne/Fødevarerregionen på slagterierne.

Om proceduren, når søer leveres til slagtning, kan det oplyses, at dyrene i forbindelse med aflæsning fra transportmidlet på slagteriet gennemgår et "levende syn" ved en dyrlæge. Dyrlægen kontrollerer i den forbindelse dyrene for sygdom, herunder skuldarsår. Hvis der ikke konstateres forhold, der taler herimod, sendes dyrene videre til slagtning. Efter slagtning foretages der et post mortem syn (efterkontrol), hvor embedsdyrlægerne i visse tilfælde bl.a. kan konstatere eventuelle skuldarsår, som ikke er konstateret ved det "levende syn". Det er på baggrund af sådanne iagttagelser ved post mortem synet, at der er sket anmeldelse i de følgende sager.

De syv frifindende domme er følgende:

Dom 1 – Viborg Rets dom af 2. december 2004

Tiltalte, som var landmand, var tiltalt for overtrædelse af dyreværnsloven ved at have behandlet en so med skuldarsår på begge skuldre groft uforsvarligt, idet tiltalte undlod at afhjælpe soen dens lidelse.

Tiltalte havde leveret soen til slagtning. I forbindelse med slagtningen konstaterede man på slagteriet, at soen havde skuldarsår svarende til grad 4. Der blev under sagens behandling i retten fremlagt fotos af de omhandlede skuldarsår. Tiltalte erkendte, at soen havde haft et sår, men han havde behandlet soen herfor, ligesom såret havde været helet, da soen blev afleveret til slagtning. Fødevarerregionens dyrlæge på slagteriet forklarede i retten, at han ikke havde set den omhandlede so i live. Der var efter hans opfattelse tale om åbne sår, men der kunne have været sårskorpe på sårene.

Retten frifandt tiltalte med den begrundelse, at det ikke var bevist, at tiltalte på sin ejendom havde behandlet soen uforsvarligt, idet det var ikke godtgjort, at han ikke havde behandlet skuldarsårene på relevant måde.

Dom 2 – Store-Heddinges rets dom af 5. april 2006

Tiltalte, som var landmand, var tiltalt for overtrædelse af dyreværnsloven ved bl.a. ikke at have behandlet en so omsorgsfuldt, idet soen ikke ved et skuldarsårs fremkomst blev behandlet, ligesom der ikke blev truffet foranstaltninger for at hindre yderligere udvikling af såret, hvilket resulterede i, at soen ved slagtning havde skuldarsår svarende til grad 4. Tiltalte havde leveret den omhandlede so til slagtning. Ved det "levende syn" ved modtagelsen af soen på slagteriet blev der ikke gjort bemærkninger vedrørende soens tilstand. Ved den kødkontrolmæssige undersøgelse fandtes et sår på den ene skulder på soen. Såret syntes at være så dybtgående, at den underliggende knogle og muskellævet var blotlagt.

Tiltalte forklarede, at han samt en dyrlæge ved fremsendelse af soen til slagtning havde set et mørkt mærke/sår på soen svarende til grad 1. Soen havde ikke reageret, når man trykkede på mærket. Soen havde været i behandling for skuldarsår, og de havde begge ment, at såret var lægt, hvorfor soen kunne sendes til slagtning. Tiltaltes besætningsdyrlæge forklarede, at han beså tiltaltes besætning ca. 1 gang om måneden. Han havde vurderet, at det var forsvarligt at sende soen til slagtning. Han anså det for almindeligt, at der kunne være svære forandringer ved knoglen, uden at der var noget at se på huden. Såfremt såret på noget tidspunkt havde været åbent, måtte det have været i en periode, hvor der ikke var lavet en vurdering af skuldarsår i dyrevelfærds-mæssig henseende, hvorfor tiltalte havde været i god tro på dette tidspunkt. Det Veterinære Sundhedsråd tilkendegav i erklæring af 28. oktober 2004, at forandringerne i skuldarsåret var forenelige med et skuldarsår af grad 4, som havde en alder på flere uger. Rådet oplyste endvidere, at såret under sin udvikling fra grad 1 til grad 4 havde været åbent og væskende.

Retten frifandt tiltalte med den begrundelse, at sådan som sagen var oplyst for retten, og henset til tiltaltes og besætningsdyrlægens forklaringer, fandt retten det ikke med en til domfældelse fornøden sikkerhed bevist, at tiltalte burde have konstateret det omhandlede sår. Retten kunne således ikke se bort fra muligheden af, at skuldarsåret var startet ved knoglen og derefter vokset udad mod overhuden, således at skuldarsåret ikke – som forudsat af Det Veterinære Sundhedsråd – på et tidligere tidspunkt havde været åbent.

Dom 3 – Viborg Rets dom af 24. januar 2007

Tiltalte, der var landmand, var tiltalt for overtrædelse af dyreværnsloven ved bl.a. at have behandlet en so uforsvarligt, idet han undlod at behandle soen omsorgsfuldt, hvorved soen udviklede et skuldarsår med en del granulationsvævsvækkelse, men ingen affektion af selve knoglen (skuldarsår grad 3). Tiltalte havde leveret den pågældende so til slagtning. I forbindelse med slagtningen konstaterede embedsdyrlægen på slagteriet, at soen havde skuldarsår svarende til grad 3. Skuldarsåret havde været ophelet forud for slagtningen. Der blev under sagens behandling i retten fremlagt fotos af det omhandlede skuldarsår.

Tiltalte bekræftede, at han havde behandlet soen for skuldarsår, men såret var helet, før soen blev sendt til slagtning. Tiltalte havde undersøgt soen samme dag, som den blev sendt til slagtning. Han forklarede i øvrigt, at han behandlede sine dyr omsorgsfuldt. Embedsdyrlægen forklarede, at han havde foretaget efterkontrol af den omhandlede so. Der var tale om et ophelet skuldarsår, der var brudt op i forbindelse med slagtningen. Han forklarede videre, at overgangen mellem skuldarsår grad 2 og grad 3 beror på et skøn. Han vurderede, at såret klart var et skuldarsår svarende til grad 3. Tiltaltes besætningsdyrlæge afgav endvidere forklaring i retten, og han forklarede, at han havde foretaget månedlige sundhedskontroller hos tiltalte, samt at han i forbindelse hermed ikke havde bemærket den pågældende so. Det var i øvrigt ganske usædvanligt, at der var en so med skuldarsår i tiltaltes besætning.

Retten frifandt tiltalte. Det blev ved dommen lagt til grund, at det sår, der blev konstateret hos soen, var af grad 3. Retten fandt imidlertid ikke grundlag for at tilsidesætte tiltaltes forklaring om, at han ved sin daglige kontrol opdagede såret og tidligere end normalt anbragte soen i aflastningssti. Dette

blev endvidere bestyrket af besætningsdyrlægens forklaring. Retten lagde endelig vægt på, at den veterinærfaglige bedømmelse af grad 3 sår blev ændret i 2006.

Dom 4 – Randers Rets dom af 5. marts 2007

Tiltalte, der var landmand, var tiltalt for overtrædelse af dyreværnsloven ved at have udsat en so for groft uforsvarlig behandling, idet soen under opstaldning ikke havde været passet under hensyntagen til dens behov, ligesom tiltalte ikke havde sørget for, at soens opholdsarealer var indrettet på en sådan måde, at soens behov blev tilgodeset, hvilket bevirkede, at soen pådrog sig et dybtgående skuldarsår med rigeligt granulationsvævsdannelse og knogleaffektion svarende til et skuldarsår af grad 4. Tiltalte havde leveret den omhandlede so til slagting. Ved det "levende syn" ved modtagelsen af soen på slagteriet, blev der ikke gjort bemærkninger vedrørende soens tilstand. Efter slagtingen fandtes et sår på den ene skulder på soen, og soen blev undersøgt nærmere i efterkontrollen. Der blev under sagens behandling i retten fremlagt fotos af det omhandlede skuldarsår.

Tiltalte bestred, at såret kunne konstateres uden en post mortem undersøgelse, idet såret kunne være opstået indefra. Tiltalte forklarede endvidere, at han havde indgået en sundhedsaftale med en dyrlæge, og at han havde dyrlægebesøg ca. en gang om måneden. Tiltaltes besætningsdyrlæge afgav endvidere forklaring. Han forklarede, at han kom i tiltaltes besætning ca. en gang om måneden. Han erindrede ikke at have set skuldarsår svarende til grad 3 eller 4 sår i tiltaltes besætning. Embedsdyrlægen forklarede i retten, at hun først så soen i efterkontrollen, hvor hun foretog en nærmere undersøgelse af såret. Såret var ikke blevet konstateret ved det "levende syn". Hun kunne ikke med sikkerhed konstatere, hvorvidt såret var grad 3 eller grad 4 før gennemskæring af knoglen. Hun kunne ligeledes ikke afvise, at såret fremstod tydeligere, når soen havde været gennem slagtingen. Et sår som i den konkrete sag ville have været flere uger undervejs og ville på et tidspunkt have fremstået som et åbent sår. Embedsdyrlægen forklarede endvidere, at et skuldarsår af denne type ikke kunne opstå indefra.

Retten frifandt tiltalte, idet retten ikke fandt, at det alene med henvisning til embedsdyrlægens vidneforklaring kunne lægges til grund, at såret på et tidspunkt havde fremstået som et åbent sår af grad 4, som kunne erkendes alene ved udvendig besigtigelse. Retten lagde i den forbindelse endvidere vægt på tiltaltes forklaring samt de i øvrigt afgivne forklaringer om driften på tiltaltes ejendom.

Dommen er anket af Statsadvokaten for Nord- og Østjylland med påstand om domfældelse i overensstemmelse med det for byretten udfærdigede anklageskrift. Sagen er berammet til hovedforhandling den 15. og 16. maj 2008 i Vestre Landsret.

Dom 5 – Holstebro Rets dom af 30. marts 2007

Tiltalte, der var landmand, var tiltalt for overtrædelse af dyreværnsloven ved at have behandlet en so groft uforsvarligt, idet en so ved levering til slagteriet den 24. juli 2006 havde et skuldarsår med rigeligt granulationsvævsdannelse og bylder med fistelopbrud, ligesom der konstateredes knoglemarvsbetændelse og knogleaffektion i skulderbladet. Ved det "levende syn" ved modtagelsen af soen på slagteriet blev der ikke gjort bemærkninger vedrørende soens tilstand. Efter slagtingen fandtes et sår på den ene skulder på soen, og soen blev på baggrund heraf undersøgt nærmere i efterkontrollen. Der blev under sagens behandling i retten fremlagt fotos af det omhandlede skuldarsår.

Tiltalte forklarede, at soen ikke havde haft et synligt skuldarsår, da han ikke havde set et sådant. Hvis søerne i hans besætning fik skuldarsår, havde han et særligt sårbehandlingsprogram. Tiltalte forklarede videre, at hver so har en sotavle, hvoraf det bl.a. fremgår, om soen har haft skuldarsår. Tiltalte var ikke bekendt med, hvilken so der i forbindelse med slagtning var fundet med et skuldarsår. Han fremlagde dog to sotavler, hvoraf det fremgik, at to søer i hans besætning et år tidligere havde haft begyndende skuldarsår. Embedsdyrlægen forklarede i retten, at han først havde set soen i efterkontrollen. Soen havde haft et skuldarsår med meget granulationsvæv. Han vurderede såret til grad 4. Han forklarede videre, at han kunne forestille sig, at såret havde været dækket af en sårskorpe ved levering til slagtning. Herudover afgav den daglige leder af tiltaltes svinebesætning samt tiltaltes besætningsdyrlæge forklaring. De forklarede samstemmende, at der var tale om en veldrevet besætning. Den daglige leder forklarede endvidere, at han var 100 pct. sikker på, at soen ikke havde haft et skuldarsår.

Retten frifandt tiltalte. Det blev ved dommen lagt til grund, at der ved efterkontrollen blev konstateret et skuldarsår af grad 4. Skuldarsåret blev dog ikke bemærket ved det "levende syn", og det var således ikke muligt at fastslå soens fremtræden forud for slagtning. Sammenholdt med det i øvrigt oplyste om tiltaltes bedrift fandt retten derfor ikke, at det var muligt at fastslå, at skuldarsåret den 24. juli 2006 eller i nogen tid forud herfor havde fremtrådt på en sådan måde, at tiltalte havde gjort sig skyldig i groft uforsvarlig behandling af soen.

Dom 6 – Horsens Rets dom af 30. april 2007

Tiltalte, der var landmand, var tiltalt for to forhold vedrørende overtrædelse af dyreværnsloven. Det første forhold vedrørte groft uforsvarlig behandling af en so, idet den pågældende so den 31. august 2006 blev leveret til slagtning, selv om den havde et skuldarsår af grad 4 på begge skuldre. Det andet forhold vedrørte ligeledes groft uforsvarlig behandling af en so, idet soen den 7. september 2006 blev leveret til slagtning, selv om den havde skuldarsår på begge skuldre af henholdsvis grad 3 og grad 4. Sårene blev ikke konstateret ved det "levende syn" af søerne på slagteriet, men først efterfølgende på slagtegangen.

Tiltalte nægtede sig skyldig og forklarede, at han var meget opmærksom på skuldarsår i sin besætning. Han anvendte således skulderveste til søer med skuldarsår og behandlede søerne med salve. Der var efter tiltaltes forklaring tale om søer, der havde haft skuldarsår, som var helet op. De to embedsdyrlæger, der havde undersøgt søerne på slagtegangen, afgav begge forklaring i retten. De forklarede bl.a., at når en so får skuldarsår af grad 1 eller 2, skal man gribe ind og forhindre, at såret udvikler sig. Skuldarsår kan springe op under slagteprocessen, hvis huddannelsen over såret er tynd.

Retten frifandt tiltalte, idet man ikke fandt at kunne dømme tiltalte, som sagen var forelagt retten. Retten lagde i den forbindelse vægt på, at tiltaltes forseelse ifølge anklageskriftet var levering af to søer med skuldarsår henholdsvis den 31. august og den 7. september 2006. Retten lagde endvidere vægt på, at ifølge de afgivne forklaringer måtte det antages, at skuldarsårene på leveringstidspunktet til slagteriet var helet op og derfor ikke havde kunnet konstateres ved iagttagelse af søerne.

Sagen er anket af Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland med påstand om domfældelse i overensstemmelse med anklageskriftet samt til skærpelse. Sagen er ikke berammet til hovedforhandling i Vestre Landsret.

Dom 7 – Herning Rets dom af 23. maj 2007

Tiltalte, der var landmand, var tiltalt for overtrædelse af dyreværnsloven ved at have behandlet en so groft uforsvarligt, idet tiltalte forud for den 3. april 2006 gennem længere tid lod en so gå med et ubehandlet skuldarsår. Tiltalte havde den 3. april 2006 leveret den omhandlede so til slagtning. Soen blev synet i slagteriets modtagelse af en dyrlæge, uden at der blev gjort bemærkning om skuldarsår. Ved efterkontrollen konstaterede embedsdyrlægen, at soen havde et skuldarsår svarende til grad 4.

Tiltalte nægtede sig skyldig og forklarede, at der ikke var noget at se på soen, da han sendte den til slagtning. Embedslægen forklarede, at hun først så soen i efterkontrollen. Der var efter hendes opfattelse tale om et ophølet skuldarsår svarende til grad 4. Hun kunne sagtens mærke, hvorvidt der var tale om et grad 3 eller grad 4 skuldarsår. Tiltaltes besætningsdyrlæge forklarede, at man ikke altid med sikkerhed kunne afgøre, om der var tale om et skuldarsår svarende til grad 3 eller grad 4 sår. Besætningsdyrlægen forklarede endvidere, at hun kom på tiltaltes ejendom 12 gange årligt. Hun huskede ikke den omhandlede so, men dyreværnsmæssigt havde tingene i øvrigt været i orden hos tiltalte. Der blev under sagens behandling i retten fremlagt fotos af det omhandlede skuldarsår.

Retten frifandt tiltalte, idet det blev lagt til grund, at skuldarsåret ikke umiddelbart kunne iagttages ved dyrets ankomst til slagteriet. Retten lagde endvidere til grund, at der var tale om et skuldarsår af grad 4, samt at skuldarsår af grad 1 og 2 blev behandlet på relevant vis hos tiltalte. På denne baggrund, og da retten ikke kunne udelukke, at et skuldarsår kunne være opstået indefra, var der ikke det til domfældelse fornødne bevis, hvorfor tiltalte blev frifundet.

Sagen er anket af Statsadvokaten for Midt-, Vest- og Sydøstjylland med påstand om domfældelse i overensstemmelse anklageskriftet. Sagen er endnu ikke berammet til hovedforhandling i Vestre Landsret.

4. Gennemgang af de frifindende domme sammen med Fødevarestyrelsen

Den 16. august 2007 afholdt Rigsadvokaten et møde med repræsentanter fra Fødevarestyrelsen, hvor man i fællesskab gennemgik de ovenfor refererede frifindende domme, herunder grundlaget for frifindelserne, ligesom det blev drøftet, om der i efterforskningen og under sagernes behandling i retten forelå forhold, hvor en anden fremgangsmåde kunne have bidraget til at opnå domfældelse.

Gennemgangen af dommene førte til følgende konklusioner:

Fælles for de frifindende domme er som tidligere anført, at sagerne alle er fremkommet på baggrund af anmeldelser fra embedsdyrlægerne på slagterierne. Sagerne indeholder derfor som udgangspunkt en dyrlægefaglig beskrivelse og vurdering, ligesom der er vedlagt dokumentation som f.eks. fotos.

Det er endvidere et fællestræk for sagerne, at de omhandlede skuldarsår ikke er bemærket ved det "levende syn" ved ankomsten til slagteriet, men først konstateret ved post mortem undersøgelsen (efterkontrollen).

Retternes begrundelse for at frifinde kan umiddelbart opdeles i to hovedgrupper:

I den første gruppe er frifindelsen fortrinsvis begrundet med, at retten ikke har fundet det bevist, at tiltalte forud for leveringen af soen til slagteriet har behandlet denne (groft) uforsvarligt. Retten har i disse sager typisk lagt vægt på de oplysninger, der er fremkommet om tiltaltes behandling af dyrene i hans besætning, jf. f.eks. dom nr. 3 samt dom nr. 5.

I den anden gruppe er frifindelsen fortrinsvis begrundet med, at det ikke kan udelukkes, at skuldarsåret har udviklet sig inde fra, således at det ikke på noget tidspunkt har fremstået som et synligt skuldarsår svarende til grad 3 eller 4. Retten har i disse sager ikke fundet det bevist, at tiltalte har handlet ansvarspådragende, da tiltalte ikke har kunnet konstatere såret, idet det ikke nødvendigvis har været synligt, se f.eks. dom nr. 2 samt dom nr. 4.

For så vidt angår den første gruppe – tiltaltes behandling af de omhandlede søer forud for leveringen til slagteriet – var der på mødet mellem Rigsadvokaten og Fødevarestyrelsen enighed om, at det kan være vanskeligt at få fastlagt, hvordan tiltalte har passet og plejet soen frem til slagtingen. Det fremgår således også af præmisserne i Retten i Viborgs dom af 24. januar 2007 (dom nr. 3) at "*Der foreligger ikke – og kan i sagens natur ikke foreligge – sikre oplysninger om soens pasning frem til slagtingen*".

Det kan således være vanskeligt at få oplyst, hvad tiltalte rent faktisk har foretaget sig forud for leveringen til slagting. Dette er dog forsøgt belyst i hovedparten af sagerne ved at føre landmandens besætningsdyrlæge som vidne. Besætningsdyrlægen må antages at have kendskab til de faktiske forhold på ejendommen, herunder hvorvidt tiltalte har behandlet søer med skuldarsår, som han bør.

I en enkelt sag – dom nr. 5 – er en af de ansatte på gården endvidere ført som vidne om tiltaltes behandling af dyrene.

Henset hertil var der enighed om, at der for så vidt angår den første gruppe domme ikke umiddelbart er grundlag for at foretage anden efterforskning eller ændre bevisførelsen i retten, da der ikke kan peges på anden efterforskning eller vidneførelse end den allerede skete, der vil kunne belyse forholdene forud for soens levering til slagting.

For så vidt angår den anden gruppe – de domme, hvor frifindelsen er begrundet i veterinærfaglige forhold – oplyste Fødevarestyrelsen på mødet, at ministeren for familie- og forbrugeranliggender i forbindelse med det tidligere nævnte samråd den 6. juni 2007 havde tilkendegivet, at Fødevarestyrelsen ville anmode Det Veterinære Sundhedsråd om en supplerende udtalelse om skuldarsår. Det Veterinære Sundhedsråd skulle således bl.a. høres om, hvorvidt det kan anses for fagligt korrekt at anmelde tilfælde af udvendigt afhelede grad 3 og 4 skuldarsår hos søer til politiet, og hvor lang tid det

tager at udvikle et skuldarsår af henholdsvis grad 3 og grad 4. Desuden ville Det Veterinære Sundhedsråd blive anmodet om at vurdere, hvorvidt et skuldarsår kan opstå indefra, sådan som det har været hævdet i forbindelse med flere af sagerne.

På baggrund heraf blev det på mødet aftalt, at Fødevarestyrelsen i løbet af forholdsvis kort tid ville forelægge sagen vedrørende skuldarsår for Det Veterinære Sundhedsråd.

5. Det Veterinære Sundhedsråd udtalelse af 17. oktober 2007

Fødevarestyrelsen anmodede herefter ved brev af 22. august 2007 Det Veterinære Sundhedsråd om en udtalelse. Anmodningen er vedlagt som bilag 1. Rigsadvokaten havde forud for anmodningens fremsendelse haft mulighed for at fremkomme med bemærkninger til denne.

Da tre af de frifindende domme var anket af anklagemyndigheden, og idet Rigsadvokaten var bekendt med, at der ligeledes verserede andre lignende sager, fremsendte Rigsadvokaten kopi af anmodningen til Det Veterinære Sundhedsråd til samtlige politikredse samt de regionale statsadvokaturer med bemærkning om, at det i samtlige verserende sager vedrørende skuldarsår hos søer skulle vurderes, hvorvidt Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse kunne få betydning for sagen. I givet fald burde sagen formentlig afvente udtalelsen. Rigsadvokatens brev af 31. august 2007 er vedlagt som bilag 2.

Det Veterinære Sundhedsråd afgav den 17. oktober 2007 en udtalelse. Kopi af udtalelsen er vedlagt som bilag 3.

For så vidt angår spørgsmålet om, hvorvidt et skuldarsår kan opstå indefra, har Det Veterinære Sundhedsråd bl.a. oplyst, at ved en undersøgelse foretaget på 303 søer kunne samtlige skuldarsår identificeres og klassificeres initialt som grad 1 eller grad 2 skuldarsår. Af en undersøgelse udført af Strathe (2007), hvor søerne blev undersøgt umiddelbart før slagtning, var resultatet, at alle grad 3 og grad 4 skuldarsår var klinisk erkendbare. På baggrund af disse undersøgelser tilkendegav Det Veterinære Sundhedsråd, at skuldarsårene i alle tilfælde havde kunnet erkendes.

Efter Rigsadvokatens opfattelse kan følgende i øvrigt udledes af Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse

- udvikling af et skuldarsår grad 3 henholdsvis grad 4 bør karakteriseres som uforsvarlig henholdsvis groft uforsvarlig behandling af soen,
- det tager dage at udvikle et skuldarsår af henholdsvis grad 3 og grad 4,
- udviklingen af kroniske skuldarsår hos søer kan forebygges eller afhjælpes tidligt i forløbet ved tilstrækkelig opmærksomhed og rettidig indgriben fra staldpersonalets side.

Efter drøftelse med Fødevarestyrelsen udsendte Rigsadvokaten den 22. november 2007 en skrivelse til samtlige politikredse samt regionale statsadvokater med kopi af Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse.

lelse af 17. oktober 2007, ligesom Rigsadvokaten tilkendegav, at sagsbehandlingen i eventuelle sager, der havde afventet udtalelsen, nu skulle fortsættes. Skrivelsen er vedlagt som bilag 4.

6. Iværksættelse af indberetningsordning, hvorefter alle strafferetlige afgørelser i sager mod landmænd for overtrædelse af dyreværnsloven skal indberettes til Fødevarestyrelsen

Som anført i afsnit 1 har Justitsministeriet anmodet om, at der efter drøftelse mellem Rigsadvokaten og Fødevarestyrelsen iværksættes en indberetningsordning, hvorefter alle strafferetlige afgørelser i sager mod landmænd for overtrædelse af dyreværnsloven indsendes til Fødevarestyrelsen.

På baggrund heraf blev det på mødet, der blev afholdt den 16. august 2007 mellem Rigsadvokaten og repræsentanter fra Fødevarestyrelsen, jf. afsnit 4 ovenfor, besluttet, at indberetningsordningen vedrørende alle strafferetlige afgørelser i sager mod landmænd skulle iværksættes i forbindelse med Rigsadvokatens revision af rigsadvokatmeddelelsen vedrørende behandling af dyreværnssager.

Rigsadvokaten har 10. januar 2008 udsendt en ny meddelelse vedrørende behandlingen af sager om overtrædelse af dyreværnslovgivningen (Rigsadvokatmeddelelse nr. 2/2008), hvor følgende fremgår af afsnit 7.2:

”Justitsministeren har endvidere tilkendegivet under et samråd i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri den 6. juni 2007, at Rigsadvokaten og Fødevarestyrelsen vil iværksætte en indberetningsordning om overtrædelse af dyreværnsloven begået af landmænd. Formålet hermed er bl.a. at skaffe et overblik over retsudviklingen på området, ligesom Fødevarestyrelsen vil kunne anvende oplysningerne som led i tilrettelæggelsen af stikprøvekontrollen i besætningerne.

Politidirektørerne og statsadvokaterne skal derfor indberette alle strafferetlige afgørelser i sager mod landmænd for overtrædelse af dyreværnsloven til Fødevarestyrelsen. Indberetningerne skal sendes til Kontoret for kemisk fødevarer sikkerhed, dyrevelfærd og veterinære lægemidler, Mørkhøj Bygade 19, 2860 Søborg.

Opmærksomheden henledes i den forbindelse på, at også frifindende domme samt afgørelser om indstilling af efterforskning eller afgørelser om påtaleopgivelse skal indsendes til Fødevarestyrelsen.”

Det følger i øvrigt af afsnit 7.1. i samme Rigsadvokatmeddelelse, at samtlige sager vedrørende transport af dyr ligeledes skal indberettes til Fødevarestyrelsen.

7. Konklusion og iværksættelse af indberetningsordning samt drøftelse af problemstillingen i fagudvalget for særlov

Rigsadvokaten har – som det fremgår af ovenstående – i fællesskab med Fødevarestyrelsen gennemgået syv frifindende domme vedrørende sager mod landmænd for overtrædelse af dyreværnsloven i forbindelse med levering af søer med skuldarsår af grad 3 eller 4 til slagtning.

Det var enighed om, at der ikke umiddelbart er grundlag for at ændre den forudgående efterforskning eller sagens behandling i retten i disse sager, jf. afsnit 4.

Flere af frifindelserne var begrundet med, at det ikke kunne udelukkes, at et skuldarsår kunne opstå indefra, således at det ikke på noget tidspunkt ville være synligt ved en udvendig besigtigelse.

På baggrund heraf blev Det Veterinære Sundhedsråd anmodet om en udtalelse om skuldarsår, jf. afsnit 5. Det Veterinære Sundhedsråd har den 17. oktober 2007 afgivet en udtalelse. Ifølge denne udtalelse kan det bl.a. lægges til grund, at skuldarsår af grad 3 og 4 i en række kliniske undersøgelser i alle tilfælde har kunnet erkendes (konstateres) ved udvendig besigtigelse. Kopi af Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse er sendt til samtlige politikredse og regionale statsadvokater.

Endvidere er indberetningsordningen, hvorefter samtlige strafferetlige afgørelser i sager mod landmænd for overtrædelse af dyreværnsloven skal indsendes til Fødevarestyrelsen, iværksat i forbindelse med udsendelsen af Rigsadvokatmeddelelse nr. 2/2008, hvilket skete den 10. januar 2008, jf. afsnit 6.

Afslutningsvis kan det anføres, at spørgsmålet om gennemførelsen af straffesager om skuldarsår hos svin i øvrigt blev drøftet nærmere på et møde afholdt den 23. oktober 2007 i Rigsadvokatens fagudvalg om særlovskriminalitet. Spørgsmålet vil blive drøftet igen på et møde i fagudvalget den 26. februar 2008.

Det Veterinære Sundhedsråd

KONTOR FOR
KEMISK FØDEVARESIKKERHED,
DYREVELFÆRD
OG VETERINÆRE LÆGEMIDLER

J.nr.: 2007-20-293-00776/HEF

22.08.2007

Deres ref. nr.:

Anmodning om udtalelse om skuldarsår

Fødevarestyrelsen er via dagspressen blevet bekendt med at ca. 10 svineproducenter indenfor de seneste par år er blevet frikendt for levering af søer med udvendigt ophælede skuldarsår af grad 3 og 4 til slagteriet. Det forlyder også at der for nuværende føres flere lignende sager ved domstolene.

Familie- og forbrugerministeren har i samråd den 6. juni 2007 i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri tilkendegivet, at Fødevarestyrelsen vil forelægge sagen for Det Veterinære Sundhedsråd.

Fælles for de frifindende domme er bl.a., at skuldarsåret har været udvendigt ophælet ved leveringen af soen til slagteriet og således ikke er bemærket ved det levende syn ved ankomsten til slagteriet, men først er konstateret ved post mortem undersøgelsen.

Der lægges i flere af de frifindende domme bl.a. vægt på, at det ikke med sikkerhed kan lægges til grund, at såret på et tidspunkt har fremstået som et åbent alvorligt skuldarsår, da skuldarsårene ikke blev konstateret af den tilsynsførende dyrlæge ved ankomsten til slagteriet.

På baggrund af ovenstående skal Fødevarestyrelsen anmode Det Veterinære Sundhedsråd om en udtalelse i nedennævnte spørgsmål:

1. Påfører udviklingen af skuldarsår af henholdsvis grad 3 og grad 4 i alle tilfælde soen en ikke ubetydelig smerte og lidelse, således at soen i forbindelse med udvikling af skuldarsåret har været udsat for uforsvarlig henholdsvis groft uforsvarlig behandling?
2. Hvor lang tid tager det som minimum at udvikle et skuldarsår af henholdsvis grad 3 og grad 4 hos en so?
3. Kan skuldarsår hos søer opstå indefra således, at de på intet tidspunkt ved udvendig besigtigelse af soen har været synlige for svineproducenten og besætningsdyrlægen?
4. Finder Det Veterinære Sundhedsråd det fagligt korrekt, at anmelde udvendigt ophælede skuldarsår hos søer af grad 3 og grad 4 til politiet som formodede strafbare forhold?

5. Vil det i almindelighed være muligt ved korrekt håndtering og behandling at forhindre, at et skuldarsår udvikler sig til et skuldarsår af henholdsvis grad 3 og grad 4?
6. Giver ovenstående i øvrigt Det Veterinære Sundhedsråd anledning til yderligere bemærkninger?

Med venlig hilsen

Helle Feldstedt

Samtlige politikredse, Politiadvokaturen for særlov,
samt de regionale statsadvokaturer

DATO 31. august 2007

JOURNAL NR.

RA-2007-850-0059

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

+ bilag

SAGSBEHANDLER: PLN

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16
1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

På baggrund af en artikel i dagspressen er Fødevarestyrelsen blevet bekendt med, at ca. ti svineproducenter indenfor de seneste par år er blevet frifundet for overtrædelse af dyreværnsloven i forbindelse med levering af søer med udvendigt ophelede skuldarsår af grad 3 og 4 til slagteriet.

Fælles for de frifindende domme er bl.a., at skuldarsåret har været udvendigt ophelet ved leveringen af soen til slagteriet og således ikke er blevet bemærket ved det levende syn ved ankomsten til slagteriet, men først er konstateret ved post mortem undersøgelsen.

Der lægges også i flere af de frifindende domme bl.a. vægt på, at det ikke med sikkerhed kan lægges til grund, at såret på et tidligere tidspunkt har fremstået som et åbent alvorligt skuldarsår, da skuldarsåret ikke blev konstateret af den tilsynsførende dyrlæge ved ankomsten til slagteriet.

Familie- og forbrugerministeren har i samråd den 6. juni 2007 i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri tilkendegivet, at Fødevarestyrelsen vil forelægge spørgsmålet vedrørende skuldarsår hos søer for Det Veterinære Sundhedsråd.

Fødevarestyrelsen har nu ved brev af 22. august 2007 anmodet Det Veterinære Sundhedsråd om en udtalelse om skuldarsår. Kopi af anmodningen er vedlagt denne skrivelse.

Jeg skal på baggrund heraf anmode om, at det i samtlige verserende sager vedrørende skulderyr hos søer vurderes, hvorvidt Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse kan få betydning for sagens udfald. I givet fald bør sagen formentlig afvente udtalelsen fra Det Veterinære Sundhedsråd.

En ny orientering vil blive udsendt, når udtalelserne fra Det Veterinære Sundhedsråd foreligger.

På rigsadvokatens vegne

RIGSADVOKATEN

Hanne Schmidt

SIDE 2

Fødevarestyrelsen
6. kontor
Mørkhøj Bygade 19
2860 Søborg

DET VETERINÆRE SUNDHEDSRÅD

Den 17. oktober 2007
J.nr.: 2009-20-09-00083
Ref.: CKS/lzk

Deres j.nr. 2007-20-293-00776/HEF

Rådet blev ved skrivelse af 22. august 2007 fra Fødevarestyrelsen anmodet om besvarelse af spørgsmål vedrørende skuldarsår. Skrivelsens ordlyd var følgende:

Anmodning om udtalelse om skuldarsår

Fødevarestyrelsen er via dagspressen blevet bekendt med at ca. 10 svineproducenter indenfor de seneste par år er blevet frikendt for levering af søer med udvendigt ophælede skuldarsår af grad 3 og 4 til slagteriet. Det forlyder også at der for nuværende føres flere lignende sager ved domstolene.

Familie- og forbrugerministeren har i samråd den 6. juni 2007 i Folketingets Udvalg for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri tilkendegivet, at Fødevarestyrelsen vil forelægge sagen for Det veterinære Sundhedsråd.

Fælles for de frifindende domme er bl.a., at skuldarsåret har været udvendigt ophælet ved leveringen af soen til slagteriet og således ikke er bemærket ved det levende syn ved ankomsten til slagteriet, men først er konstateret ved post mortem undersøgelsen.

Der lægges i flere af de frifindende domme bl.a. vægt på, at det ikke med sikkerhed kan lægges til grund, at såret på et tidspunkt har fremstået som et åbent alvorligt skuldarsår, da skuldarsårene ikke blev konstateret af den tilsynsførende dyrlæge ved ankomsten til slagteriet.

På baggrund af ovenstående skal Fødevarestyrelsen anmode Det Veterinære Sundhedsråd om en udtalelse i nedennævnte spørgsmål:

Rådet skal udtale:

Spørgsmål 1:

Påfører udviklingen af skuldarsår af henholdsvis grad 3 og grad 4 i alle tilfælde soen en ikke ubetydelig smerte og lidelse, således at soen i forbindelse med udvikling af skuldarsåret har været udsat for uforsvarlig henholdsvis groft uforsvarlig behandling?

Svar ad 1:

Rådet finder, at udviklingen af et kronisk skulderris med afslidning af huden over skulderbladskammen, sår dannelse og udvikling af granulationsvæv og/eller afslidning af såvel underhud som dele af det underliggende knoglevæv og knogledannelse, påfører soen en ikke ubetydelig grad af smerte, lidelse, varigt men og væsentlig ulempe.

Rådet er ikke bekendt med hverken danske eller internationale undersøgelser, der vurderer smertegraden i forbindelse med udvikling af skulderris hos søer. Fra humane kliniske forhold vedrørende liggesår er Rådet bekendt med, at disse er forbundet med en høj grad af smerte og voldsomt ubehag. Denne smerte øges, hvis der opstår infektion i såret.

Hos søer er skulderris grad 3 og grad 4 stort set altid inficerede, evt. med spredning til lymfeknuder og knoglemarv. Grad 4 er herudover stort set altid ledsaget af større eller mindre knogledannelse udgående fra behinden omkring området med afslidt knoglevæv.

Selv om søers smerteopfattelse måske ikke helt kan sammenlignes med menneskers smerteopfattelse, tillader Rådet sig at bygge sin vurdering af de dyreværns mæssige forhold ved skulderris hos søer på følgende forhold:

1. Liggesår hos mennesker angives at være forbundet med en høj grad af smerte og ubehag.
2. Skulderris hos søer er at opfatte som liggesår, der i grad 3 og 4 involverer dybereliggende strukturer, herunder evt. underliggende knoglevæv.
3. Sårene er oftest i de svære grader inficerede, hvilket i den humanmedicinske forskning vedrørende liggesår angives at øge smertegraden.
4. Søer med skulderris udviser ofte større besvær med at rejse sig end søer uden skulderris indikerende, at tilstanden er forbundet med smerte af kronisk karakter.
5. Ved berøring af et skulderris udviser soen altid vekslende grader af smerteytring.

Skulderris hos en so opfattes således som en smertefuld sygdom/tilskadecomst og skal som sådan have behandling og pleje hurtigst muligt. Undladelse heraf opfattes af Rådet som dyreværns mæssigt kritisabelt og tegn på manglende omsorg for dyrets situation.

Rådet vil karakterisere det forhold, at en so udvikler et skulderris grad 3 henholdsvis grad 4 som uforvarlig henholdsvis groft uforvarlig behandling af soen, jf. dyreværnslovens §§ 1 og 2.

Spørgsmål 2:

Hvor lang tid tager det som minimum at udvikle et skulderris af henholdsvis grad 3 og grad 4 hos en so?

Svar ad 2:

Rådet har forelagt spørgsmålet for Institut for Veterinær Patobiologi, som har svaret, at samtlige af de grad 3 og 4 skulderrår, som er blevet undersøgt på Institut for Veterinær Patobiologi, har været kroniske, hvorved forstås, at såret har været ledsaget af makroskopisk synlige, reparatoriske processer (Lund et al. 2003, Jensen et al. 2006). Dette er i overensstemmelse med de af Kaiser et al. (2007) nyligt offentliggjorte resultater, hvor søer med grad 1 og grad 2 skulderrår, der ikke tilbydes blødt underlag (måtte), vil kunne udvikle grad 3 skulderrår. Ligeledes er det i en nyligt publiceret undersøgelse af søer på et slagteri fundet, at alle grad 3 og 4 skulderrår var kroniske (Strathe, 2007).

På baggrund af denne besvarelse fra Institut for Veterinær Patobiologi kan det udtales, at skulderrår af grad 3 og 4 tager dage for at udvikles.

Spørgsmål 3:

Kan skulderrår hos søer opstå indefra således, at de på intet tidspunkt ved udvendig besigtigelse af soen har været synlige for svineproducenten og besætningsdyrlægen

Svar ad 3:

Rådet har forelagt spørgsmålet for Institut for Veterinær Patobiologi. De kliniske aspekter af skulderrår hos søer er på besætningsniveau nyligt undersøgt af Kaiser et al. (2007). I undersøgelsen, der omhandlede observationer i 3 besætninger, blev alle søer, der udviklede skulderrår, inddraget i undersøgelserne og observeret 5 gange over en periode på 1 år. I undersøgelserne blev kun registreret søer med skulderrår grad 1 eller grad 2, idet søer, der udviklede skulderrår henimod grad 3, blev sat i sygesti eller aflivet af velfærdsmæssige grunde. Af undersøgelserne fremgår det således at samtlige 303 søer, der udviklede skulderrår i besætningerne, kunne identificeres og klassificeres initialt som grad 1 eller grad 2 skulderrår. Af undersøgelserne udført af Strathe (2007), hvor søer undersøgtes umiddelbart før slagtning, var resultatet, at alle grad 3 og grad 4 skulderrår var klinisk erkendbare umiddelbart før slagtning.

På baggrund af de nyligt udførte kliniske undersøgelser, kan det udtales, at skulderrårene i alle tilfælde har kunnet erkendes.

Spørgsmål 4:

Finder Det Veterinære Sundhedsråd det fagligt korrekt, at anmelde udvendigt ophelede skulderrår hos søer af grad 3 og grad 4 til politiet som formodede strafbare forhold?

Svar ad 4:

Rådet finder vedrørende udvendigt ophelede skulderrår, der er dokumenteret at have været grad 3, at det ikke kan udelukkes, at ejeren på tidspunktet, hvor han opdagede eller blev gjort opmærksom på, at såret var et grad 3 skulderrår, der karakteriseres som uforvarselig behandling af soen, ved en hurtig og passende behandling har sørget for at såret er afhelet. I sådanne tilfælde, hvor forholdet rettes straks, finder Rådet, at det kan være fagligt korrekt ikke at anmelde forholdet til politiet, jf. § 20, stk. 1 i dyreværnsloven.

Rådet finder vedrørende udvendigt ophelede skuldarsår, der er dokumenteret at have været grad 4, at det er fagligt korrekt at foretage anmeldelse, idet opståelsen af sådanne sår altid har en udviklingstid, der har muliggjort indgriben inden det udviklede sig til grad 4, der karakteriseres som groft uforsvarlig behandling af soen uagtet, at såret på undersøgelsestidspunktet er fuldt ophelet.

Spørgsmål 5:

Vil det i almindelighed være muligt ved korrekt håndtering og behandling at forhindre, at et skuldarsår udvikler sig til et skuldarsår af henholdsvis grad 3 og grad 4?

Svar ad 5:

Ja. Rådet anser udvikling af kroniske skuldarsår hos søer for en tilstand, der kan forebygges eller afhjælpes tidligt i forløbet ved tilstrækkelig opmærksomhed og rettidig indgriben fra staldpersonalets side. Soen bør straks det ved de daglige tilsyn konstateres, at et skuldarsår er under udvikling tilbydes et blødere leje i form af halm eller gummimåtte ligesom såret bør behandles med blødgørende desinficerende salve. Skuldarsår kan herved i almindelighed standses og afheles inden tilstanden udvikler sig til et forhold af dyreværns-mæssigt betænkelig karakter.

Spørgsmål 6:

Giver ovenstående i øvrigt Det Veterinære Sundhedsråd anledning til yderligere bemærkninger?

Svar ad 6:

Rådet ser i sagsbehandlingen tilfælde, hvor leverandører af søer med formodet afhelede skuldarsår anmeldes for dette, uden at der ved det levende syn er bemærket kritisable forhold vedrørende søerne. Rådet finder det overraskende, idet der skal henvises til speciale undersøgelsen fra 2007: "Shoulder lesions in danish sows" udført på Skærbæk slagteri af veterinærstuderende Jens Strathe under supervision af professor Jens Peter Nielsen og hvor det konkluderes, at der for alle anmeldepligtige skuldarsår i undersøgelsen gjaldt, at disse også blev fundet ved den kliniske undersøgelse i stalden og at sårene var beskrevet med stort set de samme symptomer (hudforandring, fast og adherent hævelse). Der blev altså fundet en klar overensstemmelse mellem fundene ved det levende syn og post mortem undersøgelse. Efter Rådets vurdering er det derfor vigtigt, at de pato-anatomiske forandringer, der konstateres ved det levende syn samt eventuel fotodokumentation indgår i beskrivelsen og dokumentationen af de anmeldte skuldarsår.

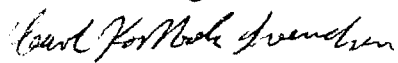
Hvad angår anmeldelse af skuldarsår konstateret under velfærdsbesøg i sotalde savner Rådet undertiden dokumentation for skuldarsårenes grad, hvor den kontrollerende dyrlæge ikke har foretaget andet end en visuel vurdering, herunder foto. Dette finder Rådet mangelfuldt, når der i anmeldelsen efterfølgende angives, at sårene inddrog underliggende bindevæv, muskulatur samt knogle. Rådet finder, at huden i sig selv er en dårlig markør for skuldarsårets grad ved dokumentation af skuldarsår på det levende dyr. Den visuelle inspektion skal altid kombineres med beskrivelse af de palpatoriske fund i det underliggende væv. Her tænkes på uforskydelige læsioner, større faste hævelser og evt. beskrivelse fra palpation af direkte knoglevæv i såret eller større faste knogledannelser på

skulderbladskammen. Uden disse oplysninger anser Rådet det ikke for muligt at gradinddele skuldersårene.

Til brug for Rådets arbejde, herunder udarbejdelse af årsberetning, skal man anmode om at blive orienteret om, hvad der videre måtte ske i sagen.

./ Sagens akter tilbagesendes vedlagt.

Med venlig hilsen

Carl Kortbæk Svendsen
næstformand

Samtlige politikredse, Politiadvokaturen for
særlov, samt de regionale statsadvokater

DATO 22. november 2007

JOURNAL NR.

RA-2007-850-0059

BEDES ANFØRT VED SVARSKRIVELSER

+ bilag

SAGSBEHANDLER: PLN

RIGSADVOKATEN

FREDERIKSHOLMS KANAL 16

1220 KØBENHAVN K

TELEFON 33 12 72 00

FAX 33 43 67 10

Ved brev af 31. august 2007 orienterede jeg om, at Fødevarestyrelsen ved brev af 22. august 2007 havde anmodet Det Veterinære Sundhedsråd om en udtalelse om skuldersår hos søer.

Jeg tilkendegav samtidig, at det i samtlige verserende sager vedrørende skuldersår hos søer skulle vurderes, hvorvidt Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse kunne få betydning for sagens udfald, og i bekræftende fald måtte sagen formentlig afvente udtalelsen.

Det Veterinære Sundhedsråd har nu ved udtalelse af 17. oktober 2007 besvaret Fødevarestyrelsens henvendelse. Kopi af udtalelsen er vedlagt.

Det bemærkes i den forbindelse, at svarene ad spørgsmål 1, 2, 3 og 5 i udtalelsen vedrører den strafferetlige vurdering af sagen, mens svarene ad spørgsmål 4 og 6 alene vedrører den fremgangsmåde, der bør følges af Fødevarestyrelsens dyrlæger i forbindelse med anmeldelse og dokumentation af et skuldersårs grad.

Jeg skal herefter anmode om, at sagsbehandlingen i eventuelle sager, der har afventet Det Veterinære Sundhedsråds udtalelse, jf. min skrivelse af 31. august 2007, nu fortsættes.

På rigsadvokatens vegne

Hanne Schmidt